

แบบสรุปนวัตกรรม

๑. ชื่อนวัตกรรม “หนองกระเจ็ด Model”

ประเภทนวัตกรรม (จำแนกตามเป้าหมาย)

- ☐ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (service innovation)
☒ นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation)

สาขาที่ประกวด สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

จังหวัด เพชรบุรี

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☒ ภาค ☐ ชาติ

๒. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางละมัย ศรีจันทร์

ที่อยู่ ๑๘ หมู่ ๖ ต.หนองกระเจ็ด อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี

อาชีพ เกษตรกร

สถานภาพ สมรส

ระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาเกษตรศาสตร์

ระยะเวลาเป็น อสม. ๒๒ ปี

คติในการทำงาน ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

๓. ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

ปัญหาการใช้สารเสพติดในชุมชนในปัจจุบันนับเป็นปัญหาทางสังคมที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมในชุมชนตามมาอีกมากมาย ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการต่อสู้กับปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

นวัตกรรมนี้เป็นนวัตกรรมกระบวนการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ป่วยยาเสพติด ครอบครัวผู้ป่วย และประชาชนในชุมชนหนองกระเจ็ดที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา ร่วมกันกำหนดมาตรการและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน จนปัญหายาเสพติดมีความรุนแรงลดลง การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เข้มแข็งและกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน

๔. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ในตำบลหนองกระเจ็ด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนหนองกระเจ็ด มีดังนี้

๑. ร่วมคัดกรองและช่วยเหลือชุมชนให้พ้นภัยยาเสพติด เป็นผู้นำในการเฝ้าระวัง เช่น สอดส่องพฤติกรรมของประชาชน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายชุมชน

๒. ช่วยเหลือด้านการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดในชุมชน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

- ผู้ป่วยกลุ่มสีเขียว (ผู้ใช้) ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบำบัด (CBTx) สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง จัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เหมาะสม และส่งเสริมอาชีพหลังบำบัด

- กลุ่มสีเหลือง (ผู้เสพ) ช่วยประสานงานให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัด รักษาฟื้นฟู ร่วมสร้างแรงจูงใจผู้ป่วยและครอบครัว และส่งต่อให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

- กลุ่มสีแดง (ผู้ติด) สร้างความเข้าใจกับครอบครัว ประสานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อเข้ารับบำบัด และรักษาโรคทางจิตเวชร่วมด้วยในรายที่มีปัญหา

๓. รับส่งต่อผู้ป่วยยาเสพติด แนะนำให้เข้ารับการบำบัด ช่วยเหลือแนะนำผู้ป่วยและครอบครัวให้ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม

๔. ติดตามการดูแลผู้ป่วยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เป็นการให้การช่วยเหลือระยะยาว โดยประทับประคองให้คำแนะนำเสริมสร้างกำลังใจ ทั้งผู้ใช้น้ำ ครอบครัวยุ และชุมชน โดยใช้ อสม. บัดดี

๕. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงาน และงบประมาณ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อปท. รพ.สต. องค์กรเอกชน และประชาชน

โดยหลักการดำเนินงาน ดังนี้

ห = หัวใจ ๓ ดวง ได้แก่ ผู้เสพต้องมีความยินยอม สมัครใจเข้ารับการบำบัด ครอบครัว ให้ความร่วมมือชุมชนเข้าใจ ยอมรับ และให้โอกาสผู้เสพ

น = ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง เป็นแกนนำในการระดมความร่วมมือของคนในชุมชน และไม่เลือกปฏิบัติ

อ = ทุกองค์กรร่วมกันดำเนินการ (ชุมชน รพ.สต. อปท. รร.) ร่วมวิเคราะห์ วางแผนและร่วมเป็นเจ้าของปัญหา

ง = เงินทุน/งบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

กระ = กระบวนการดำเนินงาน เข้มแข็ง มีความต่อเนื่อง มีเป้าหมายต้องการให้คนในชุมชนห่างไกลยาเสพติด ไม่ใช่แค่ดำเนินงานตามนโยบายหรือข้อสั่งการจากรัฐ

เจ็ด = เจ็ดข้อสังเกต ผู้ติดยาและสารเสพติดในชุมชน ได้แก่

- ด้านร่างกาย ผอมลง น้ำหนักลด อ่อนเพลีย ไม่มีแรง ไม่สนใจความสะอาดร่างกาย มีรอยกรีดที่แขน

- ด้านจิตใจ อารมณ์และนิสัยเปลี่ยนไป ก้าวร้าว หงุดหงิด โมโหง่าย ทำลายข้าวของ ทำร้าย

คนในครอบครัว บางรายมีอาการทางจิตเวช หูแว่ว หวาดระแวง พูดคนเดียว

- ด้านการนอน นอนดึก ตื่นสาย กลางคืนไม่นอน ชอบหลับตอนกลางวัน

- ด้านการเรียน/การทำงาน ผลการเรียนตกต่ำ ไม่มีสมาธิ ขาดเรียนบ่อย ทำงานผิดพลาด

- ด้านการคบเพื่อน มีเพื่อนที่ใช้จ่ายด้วยกัน ไม่สนใจเรียน ขวนขวายเที่ยวกลางคืน

- ด้านพฤติกรรม พฤติกรรมเปลี่ยนไป โกหก ลักขโมย ใช้เงินเปลือง เกียจคร้าน เก็บตัวคนเดียว

ไม่กล้าสบตา

- ด้านอุปกรณ์การเสพ พบกระดากพรอยด์ หลอดดูด เข็มฉีดยา ซึ่งอาจพบในห้องน้ำหรือในกระเป๋

๖. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ผู้ป่วยกลุ่มสีเขียว (ผู้ใช้) ทั้ง ๓ ราย ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบำบัด ได้รับการส่งเสริมอาชีพในชุมชนสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่กลับไปเสพซ้ำ
๒. ผู้ผ่านการบำบัดของศูนย์บำบัดฟื้นฟูสภาพทางสังคม ๕ รายได้รับการติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีอาการทางจิตเวชร่วม และยังไม่พบการกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ
๓. ผู้ป่วยทางจิตเวชจากการใช้สารเสพติดทั้ง ๕ ราย ได้รับการรักษาโดยแพทย์ โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและ อสม.ติดตามอย่างต่อเนื่อง อาการของโรคอยู่ในภาวะสงบสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ
๔. กลุ่มเสี่ยงทั้ง ๕๒ รายได้รับการเฝ้าระวัง ไม่พบผู้เสพยาใหม่ มีกิจกรรมสร้างอาชีพเพื่อเสริมรายได้แก่กลุ่มเสี่ยง
๕. ชุมชน และประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้เคยใช้สารเสพติด สังคมให้การยอมรับ และสามารถคืนคนดีสู่สังคม

๗. ปัจจัยความสำเร็จ

๑. หน่วยงานและภาคีเครือข่าย มีการประสานเพื่อบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน
๒. ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีเครือข่ายสุขภาพมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการดำเนินการ
๔. เจ้าหน้าที่ รพสต.ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ
๕. อสม.หนองกระเจ็ดร่วมกันทำงานอย่างมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๘. โอกาสพัฒนา

นวัตกรรมการ “หนองกระเจ็ด Model” ไปเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ครบทุกพื้นที่ในตำบลหนองกระเจ็ดเพื่อให้เป็นชุมชนห่างไกลจากยาเสพติด

๙. ภาพผนวก

ถ่ายทอดความรู้นวัตกรรมหนองกระเจ็ดโมเดล
ให้ เพื่อน อสม.

เฝ้าระวัง สอดส่องพฤติกรรมประชาชน
ในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่

ประชุมทำประชาคมหมู่บ้าน

การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนผ่านกิจกรรม

กิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติด